

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งของไทยที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดยมีวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเพื่อกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) ให้ประชาชนในท้องถิ่นระดับตำบลซึ่งเป็นเขตชนบทอันเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศได้มีโอกาสเรียนรู้การแก้ไขปัญหาและการสนองตอบความต้องการของตนเอง โดยการเข้าไปมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครอง (Political participation) หรือที่เรียกกันว่าปกครองตนเอง (Local self government) ตามระบอบประชาธิปไตย องค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ชนบทมากที่สุด เมื่อเป็นเช่นนี้ ถ้าองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นของประชาชนอย่างแท้จริง กล่าวคือมีเจ้าหน้าที่มาจากการเลือกตั้งซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนในตำบล มีการดำเนินงานโดยให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกำหนดทิศทางและวางแผนพัฒนาตำบล กำกับดูแลและตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแล้ว การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลก็ย่อมที่จะสามารถแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของชุมชนระดับตำบลได้เป็นอย่างดี อันจะส่งผลให้ประชาชนในตำบลมีความรู้สึกเชื่อมั่นและศรัทธาต่อองค์การบริหารส่วนตำบล และรู้สึกตัวว่ามีความผูกพัน มีส่วนได้ส่วนเสียต่อถิ่นอาศัยซึ่งเป็นการสร้างพลเมืองที่มี ความรับผิดชอบให้แก่ประเทศชาติโดยรวม (อุทัย หิรัญโต, 2523 : 5 – 6)

แต่ตามสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน ถึงแม้ประชาชนจะมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการกระจายอำนาจค่อนข้างถูกต้อง ให้ความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง และมีความต้องการที่จะใช้สิทธิในการเลือกผู้บริหารท้องถิ่นก็ตามแต่ การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลยังไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาและสนองตอบความต้องการของชุมชนระดับตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเนื่องจากมีข้อจำกัดหลายประการ แต่อย่างไรก็ตาม ตั้งแต่ปี 2544 เป็นต้นมาองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะที่เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรับถ่ายโอนภารกิจ การให้บริการสาธารณะจากราชการส่วนกลางไปดำเนินการเองตามที่พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการ

กระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 บัญญัติไว้ ภารกิจที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจะต้องรับโอนไปดำเนินการแทน กระทรวง ทบวง กรม และรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัติดังกล่าวมีเป็นจำนวนมาก ซึ่งได้แก่

1. ภารกิจด้านโครงสร้างพื้นฐาน ประกอบด้วย การคมนาคมและขนส่ง สาธารณูปโภค สาธารณูปการ การผังเมือง การควบคุมอาคาร
2. ภารกิจด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ประกอบด้วย การส่งเสริมอาชีพ งานสวัสดิการสังคม นันทนาการ การศึกษา สาธารณสุข การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
3. ภารกิจด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคม และการรักษาความสงบเรียบร้อย ประกอบด้วย การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาค สิทธิเสรีภาพของประชาชน การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
4. ภารกิจด้านการวางแผน การส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว ประกอบด้วย การวางแผนพัฒนาจังหวัด การพัฒนาเทคโนโลยี การส่งเสริมการลงทุน การพาณิชยกรรม การพัฒนา อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว
5. ภารกิจด้านการบริหารจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย การคุ้มครองดูแลและรักษาป่า การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ การดูแลรักษาที่สาธารณะ
6. ภารกิจด้านศิลปวัฒนธรรม จารีตประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น เมื่อเป็นเช่นนี้้องค์การบริหารส่วนตำบลจึงมีบทบาทสำคัญต่อความสำเร็จของกรนานโยบายการกระจายอำนาจไปปฏิบัติ และด้วยเหตุที่บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการแปลงนโยบายการกระจายอำนาจไปสู่การปฏิบัติ จึงควรมีการศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อแสวงหาแนวทางในการพัฒนาบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์การบริหารส่วนตำบลอย่างมีระบบแบบแผนและสามารถดำเนินการในเชิงนโยบายได้ ถ้าบุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ความสามารถจะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลที่ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจและหน้าที่ของตนเองจนสามารถบรรลุเป้าหมายคือการสนองตอบความต้องการของชุมชนระดับตำบล และการที่องค์กรบริหารส่วนตำบลจะสามารถบรรลุถึงเป้าหมายดังกล่าวได้ก็ต้องอาศัยพฤติกรรมการทำงานที่ดีของบุคลากรในองค์การบริหารส่วน

ตำบล โดยเฉพาะปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งและให้มีหน้าที่รับผิดชอบควบคุมดูแลข้าราชการประจำขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด ฉะนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งเน้นที่จะศึกษาความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลซึ่งเป็นบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาสูงสุดของฝ่ายพนักงานประจำ ใน 5 ด้าน คือ ด้านการควบคุมงาน ด้านการวางแผน ด้านการวิเคราะห์ปัญหาและการตัดสินใจ ด้านความเป็นผู้นำและด้านการพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลต่อการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลจำแนกตามเพศ การศึกษา และประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกันต่อการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดกาฬสินธุ์
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาฬสินธุ์

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง
2. พนักงานส่วนตำบลที่มีเพศ ระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงาน ตามบทบาทหน้าที่ของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

1. ประชากร ได้แก่ พนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 1,377 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ พนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 309 คน ได้มาโดยการหากกลุ่มตัวอย่างตามสูตร ยามาเน่ (Yamane, 1993 : 887)
3. ตัวแปรในการวิจัย
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ คุณลักษณะเฉพาะบุคคลของพนักงานส่วนตำบลโดยจำแนก ดังนี้
 - 3.1.1 เพศ
 - 3.1.2 การศึกษา
 - 3.1.3 ประสบการณ์การทำงาน
 - 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลด้านต่าง ๆ ดังนี้
 - 3.2.1 ความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ด้านการควบคุมงาน
 - 3.2.2 ความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ด้านการวางแผน
 - 3.2.3 ความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัญหาและการตัดสินใจ
 - 3.2.4 ความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ด้านความเป็นผู้นำ
 - 3.2.5 ความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ด้านการพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชา
4. ระยะเวลาในการวิจัย เดือน มกราคม - ธันวาคม 2550

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น

2. **บทบาท** หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ในตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลที่ถูกต้องเหมาะสมหรือมีประสิทธิภาพตามวัฒนธรรมหรือความคาดหวัง

3. **ความคิดเห็น** หมายถึง ความคิดเห็นของพนักงานส่วนตำบลที่มีต่อการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

4. **หน้าที่** หมายถึง อำนาจหน้าที่ของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในการปฏิบัติงานตามกฎหมายระเบียบของทางราชการ ซึ่งกำหนดให้เป็นหน้าที่และถือปฏิบัติในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ

5. **ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล** หมายถึง พนักงานส่วนตำบลซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้ง เป็นหัวหน้าพนักงานส่วนตำบลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์

6. **พนักงานส่วนตำบล** หมายถึง บุคคลที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้เป็นพนักงานส่วนตำบลปฏิบัติงานในหน้าที่ต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งมีชื่อเรียกของตำแหน่งโดยเฉพาะของแต่ละงาน โดยได้รับเงินเดือนจากหมวดเงินเดือนขององค์การบริหารส่วนตำบล

7. **บทบาทหน้าที่ด้านการควบคุมงาน** หมายถึง การควบคุมงานและการติดตามควบคุมและตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณและการปฏิบัติงานของผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา

8. **บทบาทหน้าที่ด้านการวางแผน** หมายถึง การกำหนดเป้าหมาย ลำดับความสำคัญของงาน การกำหนดแนวปฏิบัติหน้าที่ของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

9. **บทบาทหน้าที่ด้านการวิเคราะห์ปัญหาและการตัดสินใจ** หมายถึง การวิเคราะห์ปัญหาอย่างรอบคอบมีการแก้ไขอย่างมีเหตุผลและการตัดสินใจในงานที่รับผิดชอบ

10. **บทบาทหน้าที่ด้านความเป็นผู้นำ** หมายถึง การเป็นตัวอย่าง ความเชื่อถือในการเป็นผู้นำการโน้มน้าวในการร่วมมือกันทำงาน

11. **บทบาทหน้าที่ด้านการพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชา** หมายถึง การสอนงาน การถ่ายทอดความรู้ แนะนำวิธีการปฏิบัติงานและการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

12. **ประสิทธิภาพการทำงาน** หมายถึง ระยะเวลาที่พนักงานส่วนตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลดำรงตำแหน่งในภาคราชการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลจากการวิจัยจะใช้เป็นข้อเสนอเพื่อปรับปรุงแก้ไขในการปฏิบัติงานของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดกาฬสินธุ์ และเสนอต่อปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอื่น ๆ ต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY